

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 01.06.2016, sp. zn. 23 Cdo 3200/2015, ECLI:CZ:NS:2016:23.CDO.3200.2015.1

Číslo: 107/2017

Právní věta: Dělenou pravomoc podle § 8 o. s. ř., ve znění účinném do 31. 12. 2013, mohl stanovit pouze zákon, nikoliv stanovy občanského sdružení.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 01.06.2016

Spisová značka: 23 Cdo 3200/2015

Číslo rozhodnutí: 107

Číslo sešitu: 9

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Pravomoc soudu

Předpisy: § 8 o. s. ř.

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Nejvyšší soud k dovolání žalobce zrušil usnesení Městského soudu v Praze ze dne 24. 2. 2015, sp. zn. 39 Co 64/2015, a usnesení Obvodního soudu pro Prahu 7 ze dne 30. 10. 2014, sp. zn. 7 C 195/2003, a věc vrátil Obvodnímu soudu pro Prahu 7 k dalšímu řízení.

I.

Dosavadní průběh řízení

1. Městský soud v Praze usnesením ze dne 24. 2. 2015, č. j. 39 Co 64/2015-202, výrokem I potvrdil usnesení Obvodního soudu pro Prahu 7 (dále jen „soudu prvního stupně“) ze dne 30. 10. 2014, č. j. 7 C 195/2003-183, ve výroku I o zastavení řízení; výrokem II změnil výrok II soudu prvního stupně tak, že po právní moci usnesení bude věc postoupena Sboru rozhodců Fotbalové asociace České republiky; výrokem III změnil výrok III soudu prvního stupně ohledně rozsahu povinnosti žalobce zaplatit žalované náhradu nákladů řízení; výrokem IV změnil výrok IV a V tak, že žalobci a žalované se zaplacené soudní poplatky nevrací a výrokem V rozhodl o náhradě nákladů odvolacího řízení.

2. Odvolací soud ve shodě se soudem prvního stupně dospěl k závěru, že soudy nejsou příslušné k projednání a rozhodnutí věci - nároku uplatněného z titulu smlouvy o spolupráci při výkonu sportovní činnosti (profesionální hráčské smlouvy) uzavřené mezi účastníky dne 15. 2. 1997 (dále jen „smlouva“). Odvolací soud nejprve vyšel ze zjištění, že Českomoravský fotbalový svaz (dále jen “ČMFS”) byl občanským sdružením zřízeným podle zákona č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů, účastníci sporu byli v rozhodné době jeho členy a byli povinni dodržovat jeho vnitřní předpisy, jak

bylo deklarováno i v čl. 6.6. smlouvy. Vyšel dále ze zjištění čl. 7.3. smlouvy, v němž bylo sjednáno, že případné spory mezi smluvními stranami související s touto smlouvou budou řešeny smírnou cestou a pokud se nepodaří takový spor vyřešit smírně, bude místně příslušným soudem soud, v jehož obvodu má společnost sídlo. Odvolací soud vyšel rovněž ze zjištění plynoucího z čl. 11.1. Stanov ČMFS, podle něhož je Arbitrážní komise oprávněna rozhodovat spory z profesionálních smluv mezi kluby a hráči, a kdy z čl. 22.1 Stanov ČMFS vyplynulo, že členové, organizační součásti a účastníci soutěží ČMFS jsou povinni spory mezi sebou vyplývající ze Stanov, řádů a předpisů řešit prostřednictvím orgánů ČMFS i v případě, kdy zákony České republiky připouštějí obrátit se v záležitostech rozhodnutí orgánů ČMFS na řádný soud. Podle Stanov ČMFS a jednacího řádu Arbitrážní komise byli účastníci profesionálních smluv povinni řešit své spory vznikající z profesionálních smluv primárně před Arbitrážní komisí ČMFS a teprve potom mohli své spory řešit před obecnými soudy. S ohledem na tato zjištění odvolací soud dovodil, že nejprve mělo proběhnout jiné řízení, které dosud neproběhlo, a proto v souladu s § 104 odst. 1 občanského soudního řádu (dále jen „o. s. ř.“) potvrdil rozhodnutí soudu prvního stupně o zastavení řízení. Rozhodnutí soudu prvního stupně změnil v rozhodnutí o tom, kterému subjektu bude věc dále postoupena po zastavení řízení, a to s ohledem na změněné (aktuální) znění Stanov ČMFS.

II.

Dovolání a vyjádření k němu

3. Proti usnesení odvolacího soudu podal žalobce dovolání. Přípustnost dovolání vymezil tím, že napadené rozhodnutí závisí ve smyslu § 237 o. s. ř. na vyřešení právní otázky týkající se nedostatku soudní pravomoci za situace, kdy ČMFS ve svých stanovách určil, že řešení sporů jeho orgány má přednost před řešením sporů obecnými soudy. Dovolatel má za to, že rozhodnutí odvolacího soudu spočívá na nesprávném právním posouzení, pokud odvolací soud potvrdil rozhodnutí soudu prvního stupně o zastavení soudního řízení. Je přesvědčen, že ČMFS, jako dobrovolné sdružení, ochranu podle § 104 o. s. ř. nemá. Má za to, že pokud členové sdružení porušili Stanovy ČMFS tím, že se domáhají svého práva u obecného soudu a nevyužili řízení před orgány sdružení, je možno strany, jako členy sdružení, postihnout jen disciplinárně, ale nemá takový postup, který byl v rozporu se Stanovami, žádný vztah k nedostatku pravomoci obecného soudu. Navíc se dovolatel domnívá, že žalovaná měla vznést námitku nedostatku pravomoci soudu při prvním úkonu ve věci samé, a pokud byla učiněna později, nelze k takové námitce přihlížet. Dovolatel nesouhlasí ani s výrokem ohledně nákladů řízení a domnívá se, že měl být aplikován § 150 o. s. ř., kdy náhrada nákladů neměla být přiznána žádné ze stran, neboť nedostatečné zkoumání nedostatku pravomoci ze strany soudu nemůže jít k tíži žalobce v podobě povinnosti hradit náklady řízení po dobu, než soud nedostatek pravomoci zjistil. Dovolatel proto navrhl, aby dovolací soud napadené usnesení Městského soudu v Praze a výše uvedené usnesení Obvodního soudu pro Prahu 7 zrušil a věc vrátil Obvodnímu soudu pro Prahu 7 k dalšímu řízení.

4. Žalovaná ve vyjádření k dovolání žalobce navrhla jeho zamítnutí pro nedůvodnost. Poukazuje na to, že zákon přiznává občanským sdružením právo inkorporovat do svých statutárních listin prostředky vlastní samosprávy, jako primárního prostředku pro řešení interních právních věcí, včetně sporů, kdy rozhodnutí orgánů samosprávných subjektů mohou být ve smyslu zákona přezkoumávána soudem. Odkazuje na § 8 o. s. ř., platný v rozhodné době, který připouští pravomoc jiných, tj. nesoudních orgánů, bez jakéhokoliv věcného vymezení. Žalovaná tedy považuje rozhodnutí odvolacího soudu za správné, neboť pokud nejdříve mělo proběhnout jiné řízení, které dosud neproběhlo, není dána pravomoc obecného soudu k projednání věci. K námitce žalobce, týkající se rozhodnutí o nákladech řízení, žalovaná uvedla, že žalobce zavinil, že došlo k zastavení řízení, neboť uplatnil-li by žalobce nejdříve svůj nárok u příslušného orgánu, k zastavení řízení by nedošlo.

III.

Přípustnost dovolání

5. Nejvyšší soud, jako soud dovolací (§ 10a o. s. ř.), postupoval v dovolacím řízení a o dovolání rozhodl podle zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád (dále jen „o. s. ř.“), ve znění účinném do 31. 12. 2013 (článek II. bod 2 zákona č. 293/2013 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů).

6. Nejvyšší soud dospěl k závěru, že dovolání je přípustné podle § 237 o. s. ř., neboť rozhodnutím odvolacího soudu se odvolací řízení končí a napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky procesního práva, která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena, zda je dána pravomoc soudu za situace, kdy občanské sdružení ve svých stanovách určilo, že řešení sporů jeho orgány má přednost před řešením sporů obecnými soudy.

IV.

Důvodnost dovolání

7. Nejvyšší soud se proto dále zbýval důvodností dovolání ve smyslu § 241a odst. 1 o. s. ř., tedy zda napadené usnesení odvolacího soudu spočívá na nesprávném právním posouzení.

8. Při řešení uvedené právní otázky bylo třeba nejprve vyjít z ustanovení § 104 o. s. ř., které stanoví, že pokud jde o takový nedostatek podmínky řízení, který nelze odstranit, soud řízení zastaví. Nespadá-li věc do pravomoci soudů nebo má-li předcházet jiné řízení, soud postoupí věc po právní moci usnesení o zastavení řízení příslušnému orgánu (odstavec 1). Jde-li o nedostatek podmínky řízení, který lze odstranit, učiní soud k tomu vhodná opatření. Přitom zpravidla může pokračovat v řízení, ale nesmí rozhodnout o věci samé. Nezdá-li se nedostatek podmínky řízení odstranit, řízení zastaví (odstavec 2).

9. Dále je třeba vzít v úvahu ustanovení § 7 odst. 1 o. s. ř. ve znění do 31. 12. 2013, podle něhož platilo, že v občanském soudním řízení projednávají a rozhodují soudy spory a jiné právní věci, které vyplývají z občanskoprávních, pracovních, rodinných a obchodních vztahů, pokud je podle zákona neprojednávají a nerozhodují o nich jiné orgány.

10. V ustanovení § 8 o. s. ř., platného do 31. 12. 2013, bylo stanoveno, že pokud mělo být před řízením u soudu provedeno řízení u jiného orgánu, mohly soudy jednat jen tehdy, nebyla-li věc v takovém řízení s konečnou platností vyřešena. Toto ustanovení upravovalo tzv. dělenou pravomoc, kdy u věcí uvedených v § 7 odst. 1 o. s. ř. byla pravomoc rozdělena mezi nesoudní orgán a soud tak, že nejprve měl jednat ve věci nesoudní orgán, a nevyřešil-li věc, mohl pak ve věci jednat soud. Dělenou pravomoc podle § 8 o. s. ř. může stanovit pouze zákon, předpis nikoliv stanovy ČMFS. Nestanoví-li tak zákon, nelze účastníkovi odeprít v majetkovém sporu mezi členy sdružení právo na přístup k soudu.

11. V dané věci však žádný zákon, a to ani zákon č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů, platný v rozhodné době (do 31. 12. 2013), nestanovil, že ve sporech mezi členy občanského sdružení má nejprve rozhodovat orgán sdružení, a teprve pokud by věc v takovém řízení s konečnou platností vyřešena nebyla, že může jednat soud. Nejvyšší soud proto dospěl k závěru, že dovolání je důvodné pro nesprávné právní posouzení věci odvolacím soudem, který ve shodě se soudem prvního stupně dovedl, že se v dané věci jedná o tzv. dělenou pravomoc, kdy je dána primárně pravomoc jiného orgánu před řízením u obecného soudu. Odvolací soud se dopustil nesprávného právního posouzení ve smyslu § 241a odst. 1 o. s. ř., pokud dovedl, že v dané věci má spor z hráčské smlouvy, tedy ze smlouvy mezi členy sdružení, rozhodnout nejprve Sbor rozhodců Fotbalové asociace České republiky ve smyslu čl. 30 Stanov ČMFS (občanského sdružení), neboť primární pravomoc k rozhodnutí věci jiným orgánem nebyla ve smyslu § 7 odst. 1 o. s. ř. dána jiným zákonem. Nejedná se tedy v takovém případě o dělenou pravomoc ve smyslu § 8 o. s. ř., ve znění platném do 31. 12. 2013. Dělenou pravomoc podle § 8 o. s. ř., ve znění účinném do 31. 12. 2013, mohl stanovit pouze zákon, nikoliv

stanovy občanského sdružení.

12. S ohledem na nesprávný právní závěr odvolacího soudu o zastavení soudního řízení, se dovolací soud již nezabýval dalšími námitkami dovolatele k možnosti zkoumání podmínek řízení kdykoliv za řízení. Pouze je možno připomenout ustanovení § 103 o. s. ř., podle něhož soud kdykoli za řízení přihlíží k tomu, zda jsou splněny podmínky, za nichž může rozhodnout ve věci samé (podmínky řízení).

13. Dovolací soud dospěl k závěru, že dovolání je podle § 237 o. s. ř. přípustné a důvodné, a proto napadené usnesení odvolacího soudu podle § 243e odst. 1 o. s. ř., bez jednání (§ 243a odst. 1 o. s. ř.), zrušil; jelikož důvody, pro které bylo usnesení odvolacího soudu zrušeno, platí i pro usnesení soudu prvního stupně, zrušil dovolací soud i usnesení soudu prvního stupně, a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení (§ 243e odst. 2 o. s. ř.), v němž bude soud vázán právním názorem dovolacího soudu (§ 243g odst. 1, věta za středníkem o. s. ř.). V dalším řízení soud rozhodne také o dosavadních nákladech řízení včetně řízení dovolacího (§ 243g odst. 1, věta druhá o. s. ř.), tudíž již bylo bezpředmětné se zabývat námitkami dovolatele směřujícími k nesprávnému právnímu posouzení nároku na náhradu nákladů řízení.